

УДК 636.4:636.086:633.35

**Іваницька Г.В.**, магістрант  
**Лавринюк О.О.**, к.с.-г.н., доцент  
**Мамченко В.Ю.**, к.с.-г.н., асистент  
Житомирський національний агроекологічний університет

## **ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ГОРОХУ В ГОДІВЛІ СВИНЕЙ**

*Розкривається питання ефективності використання гороху у складі раціонів свиноматок та відгодівельного молодняку. Встановлено, що заміна соняшникової макухи на горох у раціонах молодняку свиней на відгодівлі дозволить скоротити витрати на корми до 15%.*

Забезпечення населення України м'ясом та м'ясопродуктами в значній мірі залежить від ефективності ведення галузі свинарства, найбільш повного використання її виробничого потенціалу. Трансформація виробничих відносин в країні сприяла дестабілізації та зниженню конкурентоспроможності галузі свинарства. В нових економічних умовах найбільш важливою проблемою стало забезпечення рентабельності і конкурентоспроможності виробництва свинини, що вирішується за рахунок забезпечення тварин повноцінними кормами, удосконалення технології їх годівлі [2, 3]

**Об'єкт та методика досліджень.** Дослідження були проведені протягом 2010-2011 років на базі агрофірми "Маяк" Полонського району Хмельницької області.

*Об'єктом дослідження* було поголів'я свиней великої білої породи.

У ході дослідження за загальноприйнятими методиками було проаналізовано умови годівлі, утримання і вирощування свиней великої білої породи.

*Метою роботи* було вивчити особливості вирощування і використання свиней великої білої породи, віднайти резерви поліпшення технології виробництва свинини в умовах господарства.

В завдання роботи входило провести аналіз умов годівлі та утримання свиней в умовах господарства. Умови годівлі визначали за розрахунком структури раціонів, витратою кормових одиниць і перетравного протеїну, а також витратою натурального корму на одну голову.

**Результати досліджень.** Внаслідок заміни в раціонах свиноматок шротів та дріжджів кормових на екструдований горох, дещо знизилась в кормосумішках кількість сирової клітковини, що не знижує повноцінності раціону, інші показники поживності залишались в межах фізіологічної норми (табл. 1).

Під час поросності свиноматок використовували такі ж корми, що і в попередні періоди. Різниця полягала у зміні фізіологічних норм, а отже і в кількості згодовуваних кормів. Раціони годівлі свиноматок повністю відповідали деталізованим нормам, лише спостерігалось зменшення кількості клітковини, що не знижувало поживної цінності раціонів, оскільки відомо, що клітковина в раціонах свиней є важко перетравною речовиною, і для кращого засвоєння кормів кількість її бажано знижувати.

Таблиця 1

**Склад і поживність раціону свиноматок**

Компонент	холості та умовно поросні		з 21 по 84 день поросності		з 85 по 114 день поросності		підсисні свиноматки	
	кг	%	кг	%	кг	%	кг	%
ячмінь	0,62	24	0,5	24	0,6	24	1,2	24
кукурудза	0,75	30	0,6	30	0,8	30	1,0	26
горох	0,52	21	0,5	21	0,5	21	1,5	25
пшеничні висівки	0,81	22	0,6	22	0,8	22	1,6	22
трав'яне борошно	0,14	3	0,1	3	0,1	3	0,3	3
<b>Поживність раціону</b>								
Показник	Норма	Міститься в раціоні	Норма	Міститься в раціоні	Норма	Міститься в раціоні	Норма	Міститься в раціоні
Кормові одиниці	3,0	3,0	2,4	2,4	3,1	3,1	6,0	6,0
Обмінна енергія, МДж	33,3	30,9	26,6	24,7	34,2	31,7	66,5	62,9
Суша речовина, г	2,9	2,5	2,3	2,0	3,0	2,5	4,6	5,0
Сирий протеїн, г	400	366	321	292	413	376	859	796
Перетравний протеїн, г	300	280	240	224	310	288	670	620
Сирий жир, г		63		51		65		122
Сира клітковина, г	332	193	321	154	342	198	323	333
Лізин, г	17,2	16,3	13,7	13,0	17,7	16,8	37,0	38,2
Метіонін+цистин, г	10,3	11,1	8,2	8,9	10,6	11,4	22,3	23,2

Примітка: \* Окрім даних кормів раціони свиноматок містили сіль кухонну, крейду, дикальційфосфат та премікс КС-2.

Останні 30 днів поросності свиноматок є найвідповідальнішим періодом, оскільки в цей період відбувається подвоєння маси ембріона і проходить остаточне формування маси тіла порослят. Недоліки годівлі свиноматок в цей період можуть призвести до народження слабких порослят, що мають живу масу менше 1 кг. Якщо порослята при народженні за цією ознакою не вирівняні, то ускладнюється їх вирощування при промисловій технології, потрібні додаткові витрати. Значна частина слабких порослят масою менше 1 кг гине, від чого собівартість продукції підвищується [6,7]. Для цього потрібно так організувати годівлю свиноматок, щоб одержати від них найбільше великих життєздатних порослят, а в організмі свиноматок створити запас поживних речовин, необхідних для наступної високої молочності. У запропонованих раціонах в другу половину поросності свиноматки були забезпечені поживними речовинами у достатній кількості відповідно до норм годівлі.

Організація годівлі свиноматок в підсисний період повинна сприяти підвищенню молочності, збереженню приплоду і вирощуванню міцних порослят від народження до відлучення.

Продуктивність свиней в значній мірі залежить від рівня і повноцінності годівлі,

яка повинна бути раціональною і забезпечувати високу продуктивність при мінімальній затраті поживних речовин на одиницю продукції. Тому для успішного вирощування, в першу чергу, потрібно збалансувати раціони за всіма необхідними речовинами та створити добрі умови утримання і догляду за тваринами [1, 5].

Для годівлі відгодівельного поголів'я пропонуємо замінити макуху соняшникову (яку господарство закупляє) на зерно гороху власного виробництва.

Всі тварини у період дорощування і відгодівлі були забезпечені достатньою кількістю поживних речовин (табл. 2). У запропонованих нами раціонах для годівлі поросят на дорощуванні містилася дещо більша кількість чистої енергії на 1 кг сухої речовини - на 2,07%. При цьому концентрація обмінної енергії збільшилась на 2,14%, перетравного протеїну – на 23,70%, незамінних амінокислот – на 12,02-17,20%.

Таблиця 2

**Склад і поживність середньодобових раціонів для свиней на відгодівлі**

Показник	20-30 кг			31-60 кг			61-120 кг		
	норма	фактично	запропоновано	норма	фактично	запропоновано	норма	фактично	запропоновано
Пшениця, кг		0,4	0,25		0,41	0,49		0,83	0,70
Овес, кг		0,2	0,15		0,40	0,29		0,37	0,37
Ячмінь, кг		0,4	0,4		0,56	0,46		0,7	0,73
Макуха соняшникова, кг		0,1	-		0,175	-		0,2	-
Горох, кг		-	0,2		-	0,26		-	0,29
Сироватка, кг		1,0	1,0		3,50	3,50		4,33	4,33
Зелена маса, кг		2,0	2,0		2,50	2,50		4,00	4,00
<b>Міститься в раціоні:</b>									
Кормових одиниць	1,50	1,54	1,51	2,38	2,39	2,41	3,68	3,66	3,68
Обмінної енергії, МДж	16,60	16,96	16,73	26,48	26,80	27,04	40,58	40,76	40,78
Сухої речовини, кг	1,15	1,39	1,13	1,93	2,04	2,00	2,89	2,97	2,94
Сирого протеїну, г	230,0	230,0	232,00	326,5	326,0	325,00	440,0	440,00	439,00
Перетравного протеїну, г	179,0	176,0	177,00	246,7	250,0	250,00	334,2	336,00	337,00
Лізину, г	10,40	9,44	10,22	14,48	13,85	15,41	18,98	18,07	21,05
Метіоніну+цистину, г	6,20	5,87	5,59	8,70	9,09	8,80	11,38	13,07	12,87
Сирої клітковини, г	60,00	166,0	154,00	112,5	227,0	203,00	201,2	345,00	336,00
Кальцію, г	11,00	11,09	10,68	16,50	15,89	15,37	23,50	22,49	22,42
Фосфору, г	9,00	7,98	7,67	13,25	10,86	9,59	19,50	14,23	13,71

Раціони молодняку свиней I періоду відгодівлі відповідали нормам годівлі. Спостерігалось лише незначне зниження лізину у раціонах, прийнятих у господарстві на 9,07%, у запропонованих раціонах даний показник знаходився в межах норми.

Раціони свиней змінювали по мірі росту тварин, враховуючи їх живу масу і середньодобові прирости.

Рівень поживних речовин раціонів за основними показниками відповідав рекомендованій нормі. Раціони тварин коректували по мірі їх росту, залежно від зміни живої маси і середньодобових приростів (2 рази на місяць).

Отже, включення до складу раціонів гороху сприяє збільшенню концентрації поживних речовин в сухій речовині (особливо протеїну, лізину та метіоніну + цистину), що сприяє кращому засвоєнню кормів та збільшенню продуктивності тварин.

Оптимізацію годівлі свиней можна вважати внутрішнім резервом підвищення рентабельності сільгоспвиробників усіх форм власності. За рахунок оптимізації енергетичного, протеїнового, амінокислотного і вуглеводного живлення шляхом підбору відповідних субстратів у кормах вдається забезпечити середньодобовий приріст живої маси тварин і покращити якість м'яса.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** На основі проведення досліджень в умовах агрофірми «Маяк» можна зробити наступні висновки:

1. Використовуючи власні корми, а саме горох, для годівлі свиноматок можна вдвічі скоротити затрати на корми до 15%.

2. Аналізуючи кормові раціони свиней різних виробничих груп було встановлено, що рівень поживних речовин за основними показниками відповідав рекомендованій нормі.

---

#### Література

1. Рибалко В.П. Інтенсивна технологія виробництва свинини / В.П. Рибалко. - К.: Урожай, 1991. – С.87.
2. Мороз І. Вплив мікроелементів на плодючість свиноматок / І.Мороз, А.Лесков // Тваринництво України. – 1995. - №3. – С. 14-15.
3. Довідник по годівлі сільськогосподарських тварин / Г.О. Богданов, В.Ф. Каравашенко, О.І. Зверев ; за ред. Г.О. Богданова. – К.: Урожай, 1986. – С. 290-301.
4. Шкункова Ю.С. Кормление свиней на фермах и комплексах / Ю.С. Шкункова, А.П. Постовалов. – Л.: Агропромиздат, 1988. – 255 с.
5. Довідник по годівлі сільськогосподарських тварин / [кол. авторів:]; під ред. Г.Н. Богданова. – К.: Урожай, 1977. – С. 134-139.
6. Свинарство і технологія виробництва свинини / В.І. Герасімов, В.П. Рибалко, Л.М. Цицюрський [та ін.]. – К.: Урожай, 1996. – С. 348- 352.
7. Коваленко М.А. Норми і кормові раціони для свиней / М.А. Коваленко, В.А. Журба. – К.: Урожай, 1991. –С. 198- 207.

---

#### Summary

#### **EFFICIENCY OF THE USE OF PEA IN FEEDING OF PIGS / A.A. Ivanickaya, O.O. Lavrinyuk, V.Y. Mamchenko**

Opens up question of efficiency of the use of pea in composition the rations of sows and fattening sapling. It is set that substituting of sunflower pomade by a pea in the rations of the fattened up population will let to shorten expenses on forage to 15%.